

28. Kotitalouslautakunta

Kunnallinen kotitaloustoiminta Helsingissä alkoi 1. 10. 1927, jolloin sosialilautakunnan alaisen kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan ensimmäiset opettajat astuivat virkaansa. Merkkivuoden johdosta järjestettiin 26. 10. Koskelantie 27:n opetuskeittiössä yksinkertainen juhla, jossa oli läsnä kaupungin viranomaisia, valtuuston jäseniä ja sanomalehdistön edustajia. Tilaisuudessa lautakunnan puheenjohtaja kansanedust. Elli Nurminen jakoi Kaupunkiliiton hopeiset ansiomerkit eläkkeelle siirtyneille käsityönneuvoja Alvi Kautoselle ja Laina Lehtoselle.

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kotitalouslautakuntaan v. 1957 puheenjohtajana kansanedust. Elli Nurminen, varapuheenjohtajana tarkastaja Tyyne Alanko sekä jäsenenä talousop. Alli Häggman, rouvat Ida Jussila ja Hilma Liuhta, talousop. Märta Schauman, reht. Kerttu Sihvonen, fil.maist. Maisi Tamminen ja rva Rauha Vuorinen. Kaupunginhallituksen edustajana oli kansanedust. Lempi Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti kotitalousneuvonnan tarkastaja Irja Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 132 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 474 ja saapuneiden 344. Laskuja hyväksyttiin 892.

Kotitalouslautakunta kuuluu jäsenenä Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus-nimiseen keskusjärjestykseen, jolle lähetettiin sen pyytämä selvitys opettajien ja neuvojien työajoista ja palkoista.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle lähetettiin pyydetty lausunnot eräiden laitosten ja järjestöjen avustusanomuksista (8. 5. 7 §, 3. 9. 3 §, 28. 11. 106 §). Samoin annettiin kaupunginreviisorille ja palkkalautakunnalle niiden pyytämät lausunnot.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli 17 vakinaista opettajaa, nimittäin kotitalousneuvonnan tarkastaja, kuusi talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa ja kolme käsityönneuvojaa sekä seitsemän tuntiopettajaa: talousopettaja, kaksi käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä kolme muuta henkilöä.

Opettajien kokouksia pidettiin 5 ja käsiteltiin niissä kurssitoimintaa koskevia asioita. Toimistossa Mäkelänkatu 45 oli yksi toimistoapulainen.

Opetus- ja perhepesuloissa toimi neljä pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita eri toimipaikoissa oli yhteensä kuusi.

Toimipaikat. Lautakunnan toiminta tapahtui 25 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä ja Rajametsäntie 32:ssa sekä Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolan, Pukinmäen ja Tapanilan kansakouluissa ja Tapanilan, Puistolan, Malmin, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa sekä nuorisotoimiston kerhohuoneissa Nordenskiöldinkatu 12:ssa ja Pohjois-Haagassa.

Pesulatoiminta tapahtui kahdessa lautakunnan hallinnassa olevassa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Kotitalouslautakunnan toiminnan laajentumista rajoitti jatkuvasti huoneistotilojen puute ja ahtaus. Helsinginkatu 26:ssa olevan työväenopiston rakennuksen korjaus- ja muutostöiden takia voitiin siellä syksystä alkaen järjestää ompelunopetusta ja havaintoesityksiä vain pari kertaa viikossa. Toimisto toimi myös hyvin vaikeissa ja epätydyttämissä oloissa. Fredrikinkatu 16:ssa olevan opetushuoneiston vuokrasopimus saatiin uusittua työkauden 1958/59 loppuun. Ruotsinkielisen opetuksen järjestämisestä ruotsinkielisen työväenopiston uudisrakennukseen Dagmarinkatu 3:ssa tehtiin periaatepäätös.

Toiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsityön-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä annettiin erilaisilla käytännöllisillä kursseilla ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Ruotsinkieliset ruoanvalmistuskurssit pidettiin Fredrikinkatu 16:n ja Koskelantie 27:n opetuskeittiöissä sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen kansakouluissa; ompelunopetusta järjestettiin Koskelantie 27:ssä. Luentoja ja havaintoesityksiä kodinhoidossa järjestettiin 34 kertaa eri ruoanlaitto- ja käsityökurssien oppilaille. Kansakoulun jatkoloukkien ja ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tutustua eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan järjestämää opetusta.

Kurssitoiminta

R u o a n l a i t o n o p e t u s :	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Erilaisia ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	106	1 074
Leipomakursseja	44	314
Havaintokursseja	12	373
Havaintoesityksiä	100	2 579
» neuvoloissa	66	678
Säilöntäneuvontaa	30	219
		<hr/> 5 237
 K o d i n h o i d o n o p e t u s :		
Kodinhoitoluentoja ja havaintoesityksiä	12	422
Pesuluentoja ja havaintoesityksiä	16	284
		<hr/> 706
 K ä s i t y ö n o p e t u s :		
Käsityönneuvontakursseja (10—16 kertaa)	86	982
Pukuompelukursseja	44	487
Hattukursseja	36	361
Joululahja-, hansikas-, revinnäis- ja peitekursseja	24	245
		<hr/> 2 075

M u u t t o i m i n t a m u o d o t :

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, lisäksi oli ohjelmassa laulua, luentaa, keskusteluja ja esitelmää, joista mainittakoon: Kertomus Amerikan matkasta, Pääsiäisestä ja pääsiäistävoista, Kodin naisesta ja velvollisuuksista kodissa. Sitä paitsi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Pesulatoiminta. Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden toiminnasta aiheutui jatkuvasti paljon työtä ja huolta lautakunnalle; niiden hoidossa ilmenneitä epäkohtia ja väärinkäytöksiä ei vielä kertomusvuoden aikana saatu selvitettyksi. Pesuloiden yhteinen asiakasmäärä oli 6 974 ja vuoden aikana pesty vaatekilomäärä 144 380.

Menot. Lautakunnan menot olivat 29 061 389 mk jakautuen seuraavasti:

	Mk
Menoerä	
Palkkiot	145 800
Vakinaiset viranhaltijat	12 860 265
Tilapäiset viranhaltijat	1 153 024
Muut palkkamenot	1 338 420
Vuokra	3 438 806
Lämpö	144 318
Valaistus	185 330
Siivoaminen	548 751
Kaluston hankinta	445 025
Kaluston kunnossapito	94 072
Painatus	86 160
Tarverahat	421 351
Tarveaineet	1 294 482
Opetus- ja perhepesulat	6 905 585

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 396 290 mk ja pesulatoiminnasta 6 567 702 mk, yhteensä 7 963 992 mk.
